

Konaklarda Uygulanan Restorasyon ve Yeniden İşlevlendirmelerin İç Mimari Değerlendirmesi: Mardin Butik Otel Örneği

Zeynel Çağlar Ayanoglu^a, Havva Arslangazi Uzunahmet^b

^a Department of Interior Architecture, Faculty of Architecture, Near East University, zcaglar.ayanoglu@gmail.com

^b Department of Architecture, Faculty of Architecture, Near East University, havva.arslangazi@neu.edu.tr

Özet

Zaman içerisinde değişen koşullar sebebiyle işlevini yitirmiş tarihi yapıların, çevresel, ekonomik gibi çeşitli faktörler nedeniyle restore edilip yeniden işlevlendirilmesi gerekmektedir. Bunların belli kurallar çerçevesinde yapılması, tarihi yapıların kültürel mirasın bir parçası olmasından dolayı zorunludur. Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer alan Mardin, değişik kültürleri, inanç ve etnik kökenleri bir arada barındıran, tarihinden kaynak alarak gelişen ve bu gelişimi sürdüren, geleneksel dokusu ve yapılarındaki özgünlüğünü büyük ölçüde korumuş bir kenttir. Son yıllarda Mardin ilinde artan turizm faaliyetleri ile tarihi yapıları değerlendirme ve yeniden işlevlendirme yoluna gidilmiştir. Bu çalışmada kentin tarihsel gelişimi ile sürdürülebilirliği süresince konaklarda yapılan yenilemelerin ve yeniden işlevlendirmelerin, butik otel işlevi verilen Darius Konağı isimli bir örnek üzerinden, kent dokusuna uygunluğunun mimari ve iç mimari irdelemesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mardin, konaklar, yeniden işlevlendirme, geleneksel konutlar, butik otel

The Evaluation of Interior Architecture of Restorations and Re-Uses Applied in Mansions: The Case Study of Mardin Boutique Hotel

Abstract

Historical buildings, which lost their functions due to changing conditions over time, should be restored and re-used due to various factors such as environmental and economic. It is compulsory to make these within the framework of certain rules since historical buildings are a part of cultural heritage. Located in the South-eastern Anatolia region, Mardin is a city that hosts different cultures, beliefs, and ethnic origins together, develops and maintains this development based on its history, and preserves its originality in its traditional texture and structures to a great extent. With the increasing tourism activities in the province of Mardin in recent years, it has been aimed to evaluate and re-used historical buildings. In this study, the architectural and interior architecture analysis of the compatibility of the renovations and re-functions made in the mansions during the historical development and sustainability of the city with the urban texture through an example called Darius Mansion, which has been given the function of a boutique hotel.

Keywords: Mardin, mansions, re-uses, traditional houses, boutique hotel

GİRİŞ

Tarihin farklı dönemlerinde kent içinde yaşamış ve hâlâ yaşamlarını sürdüren bireyler, kendi kültürlerini ve yapılarını bütünüyle yaşam dokusuna işlemiş, yansıtmıştır. Fiziksel ve fonksiyonel olarak eski olarak nitelendirilen yörenin yaşam tarzını bütünüyle tarihi mekânlara da yansıtmıştır. Bireylerin kültür olarak tarihin bir parçası olduğu mekânlar içerisinde asıl olan yaratılanı kullanma ve ihtiyaca göre geliştirme güdüsü asla yok olmayacak bir yaşam bütünüdür.

Zaman içerisinde tarihi yapılar için ihtiyaç ve gereksinimleri karşılayamama gibi durumlar ortaya çıkmaktadır. Bu durum çoğunlukla yapıların terk edilmesine neden olmaktadır. Yapıların terk edilmişliği çevresel, ekonomik ve kültürel sürdürülebilirlik sorunlarına yol açmaktadır. Bu nedenle korunması istenen tarihi yapıların, yeniden işlevlendirme ve yeni kullanım olanakları ile günümüz isteklerini karşılar duruma getirilebilmektedir.

Koruma kavramı yapım-yöntem, dönem, koşul, mimari stil, yapım teknolojilerine uygun olmak üzere, fiziksel anlamdaki koruma metotları, iyileştirme, koruma, rehabilite etme, restorasyon ve yeniden yapılandırma olarak belirlenmiştir (Kuban, 2000).

Yeniden işlevlendirme, zamanla değişen yaşam biçimi ve ona bağlı isteklerle işlevini yitirmiş tarihi yapıların farklı bir işleve uyarlanması ya da işlevleri devam eden, ancak konfor koşulları eskiyerek standart altı kalan tarihi yapıların güncelleştirilmesidir (Ahunbay, 2011).

Venedik Tüzüğü'ne (1964) göre tarihi yapıların korunması, onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanmakla kolaylaştırılabilir. Bu sebeple böyle bir kullanım yapılabilir, fakat bu sırada yapının planı veya bezemeleri değiştirilmemelidir. Ancak bu kurallar çerçevesinde yeni işlevin gerektirdiği değişiklik tasarlanabilir ve buna izin verilebilir.

Çevresel özellikleri nedeniyle korunması istenen tarihi yapıların yeni kullanımlarında, yeni işlevin dış görünümü bozmadan gerçekleştirilmesi istenilir. Bu binaların kurtarılması için tek ekonomik yol olan yeniden kullanım sırasında, iç düzenlemede daha esnek uygulamalara gidilmesi söz konusudur. Yangın, bakımsızlık nedeniyle döşeme ile tavanlarını yitirmiş ve ilk tasarıma ait yeterli veri bulunmayan yapılarda, yeni bir iç düzenleme yapılmasına izin verilebilir. Çok önemli mimari öğeler, plan ve iç mekân değerlerine sahip olan yapılarda ise yeni kullanıma elverişli, serbest iç düzenlemeler uygulanmaktan çok tarihi mekânların dokusunu koruyan düzenlemelere gidilmesi doğrudur (Ahunbay, 2011).

Mardin, yüzyıllardır kendi içinde barındırdığı geleneksel mimarisi ve yapıları ile birçok mimari tasarıma ışık tutmuştur. Eski yapılara ilgisi oldukça yüksek olan turistlerin belirli dönemlerde kenti ziyaret etmesi, kullanım dışı kalan birçok tarihi yapıların, ihtiyaçların ve gelenekselliğin korunması adı altında yeniden işlev kazandırma çalışmaları başlatılmıştır. Bu süreçte yapıların hatalı fonksiyon çözümleri ve gelenekselliğin yok olması sonuçlarının ortaya çıkması söz konusudur.

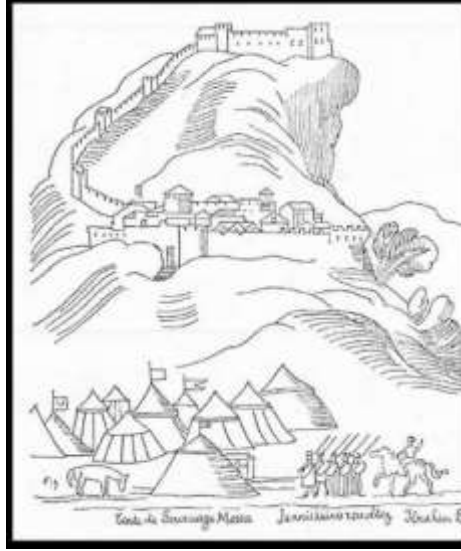
Bu çalışmada yapılarda yapılan yenilemeleri, yeniden işlevlendirme çalışmalarını, yerleşim yerlerine ve ihtiyaçlara göre iç mekân tasarımlarında hangi tasarım biçimleri ve yöntemler kullanıldığını belirlemek amaçlanmıştır. Öncelikle seçilen alanın kent dokusunu daha iyi analiz edebilmek için, onu oluşturan öğeler, geleneksel Mardin evleri ve bu dokudaki yeri ele alınmıştır. Daha sonra alan çalışmasını oluşturan yapının işlev öncesi ve sonrası durumu incelenerek, kullanıcı ve mekân analizleri oluşturulmuştur. Bu analizleri yapabilmek yapının restorasyon öncesini, sonrasını ve yeniden işlevlendirme sonrasını içeren çizelgeler hazırlanmıştır. Burada kullanılacak görseller için, yapı için akademik çalışma ve inceleme izinleri verilmediğinden, kullanıcıların paylaşımları ve site verileri referans alınmıştır.

Sonuçta yapının yeni işlevine uygunluğunun iç mimari değerlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca bu işlev değişikliği ile yapıların kent dokusuna ve mimari düzene uygunluğu saptanmıştır. Bununla birlikte yenileme ile sunulacak hatalı tasarım ve ergonomik düzen bozukluklarını belirleyerek alternatif tasarım önerileri sunarak sürdürülebilir yeniden işlevlendirme çalışmalarına katkı sağlanması hedeflenmektedir.

MARDİN

Her kültür kendine özgü bir medeniyet anlayışı yaratır. Mardin ise toplum değerlerinin önemsendiği, dini ve etnik unsurların iç içe geçtiği medeniyetler topluluğunu andıran şehirdir. Her medeniyetin kendi üslubunu yarattığı gibi Mardin de sanatı, dinsel yapısı, insanı ve tarihiyle kendi üslubunu yaratmıştır.

Türkiye'nin güney doğusundaki Dicle bölgesindeki illerden biri olan Mardin, Kuzeyde Diyarbakır ve Batman, Güneyde Irak ve Suriye, Batıdan Şanlıurfa, Doğudan ise Siirt ile şehir ve ülke komşulukları bulunmaktadır. Yüz Ölçümü 12.760 km² olan kentin, 2018 "TÜİK" (Türkiye İstatistik Kurumu) verilerine göre nüfus 809.720 olarak belirlenmiştir. Şehirlerin oluşumu ve gelişimi değer bakımından coğrafi prensiplere bağlıdır. Şöyle ki; "Anadolu'daki tarihi şehirler belli dönemlerin çevresel kaygılarına göre kurulmuş gelişmiş veya sona ermişlerdir (Özcoşar, 2007).

Şekil 1: XVII. yy Mardin ait bir gravür (La Boullaye Le Gouz) (Alioğlu, 2000)

Mardin, tarihin kitaplarda yazdığı kadar gerçek ve diri, verimliliği ve bereketi ile Mezopotamya ovasının ortasından yükselen, boylu boyunca bir dağın yamacında hayat bulmuş tarihi bir kenttir (Şekil1, 2). Anadolu'yu Mezopotamya'ya bağlayan bu kent, tarihi boyunca birbirinden farklı uygarlıkları bu topraklarda barındırmış olup, birçok din, etnik köken ve mezhepleri bir arada tutup sevgi ve hoşgörü içerisinde farklılıkları koruyarak asırlar boyu yaşamasını bilmiştir. (Dolapönü, 1972).

Kent Dokusunu Oluşturan Öğeler, Geleneksel Mardin Evleri ve Kent Dokusundaki Yeri

Önemli bir kısmı dağlarla kaplı olan Mardin, topoğrafyasına özgün gelişim gösteren kentlerden biridir. Zirveden eteklere doğru, günümüzde Mezopotamya ovasının düzlükleri üzerinde gelişimini devam ettiren kent, biri kale ve çevresi, diğeri ise kalenin dış mahallesi olarak nitelendirilen eteklere kurulu iki bölümden oluşmuştur. Dini, sosyal, sivil ve anıtsal yapılar bu iki bölümüne yayılarak, tarihi ile kentin dokusunu oluşturmuştur.

Tarihi evlerin ve anıtsal yapıların bulunduğu, şehrin genellikle yüksekte kalan eğimli bölgelerinde, günümüzde halk arasında "Eski Mardin" olarak adlandırılmış olan bölgede tarihi miras yaşatılmaya ve geleneksel doku korunmaya devam etmektedir.

Bu dokunun oluşumunda organik bir gelişme görülmektedir. Şehir doğu ve batı yönlerine doğru enine gelişme-ilerleme gösterir. Bu gelişim ve yerleşme sırasında parselin boyut olarak yetmediği durumlarda arazinin belirli kısımlarında eğimden kaynaklanan kot farkları (Yükseklik-alçaklık değerleri) yapıların sabit bir planlama kurgusu yerine eğimin izin verdiği ölçüde kat eklenerek inşa edilmesine neden olmuştur.

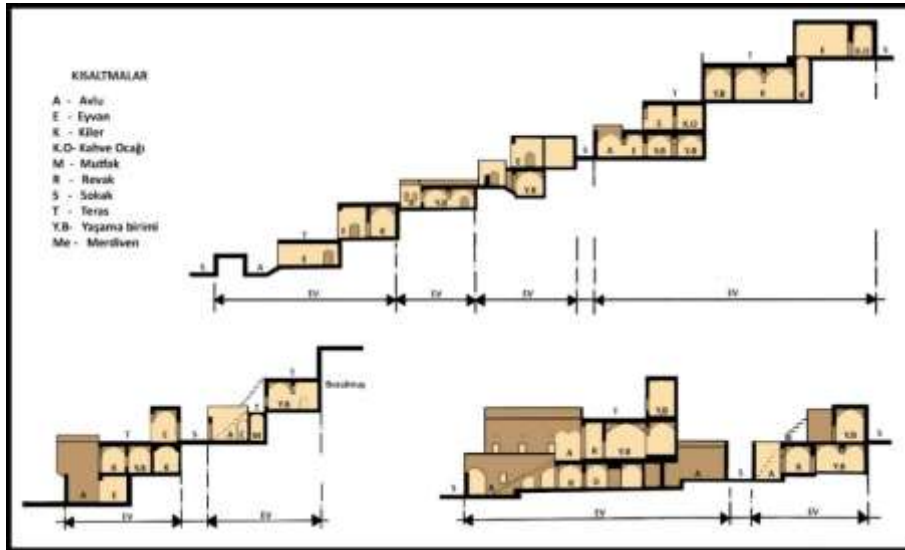

Şekil 2: Mardin Kent Dokusu ve Geleneksel Evlerin Yerleşim Düzeni (Ayanoğlu, 2018)

Eğimli arazinin yapı için yeterli görüldüğü kısımlarda, parselle oturacak olan yapıların düzeninde bir sıkışıklık yaşanmamış ve terasların eklenmesi ile inşaatları gerçekleştirilmiştir. Alioğlu'nun açıklamasına göre; "Evlerin toprağın düzenlenerek, bazen de mevcut zemini olduğu gibi kabul ederek ve kendiliğinden var olan mağara gibi mekânların da yapıya katılmasıyla doğal yapının oluşturduğu düzen" değerlendirilmiştir (Alioğlu, 2000).

Şehrin yapısı yüzey biçimleri ile birlikte dokusuna uygun bir bütünlük sağlanmıştır. Eteklerden doruk noktasına uzanan basamaklar, merdiven gibi algılanan tarihi doku, evlerin birbirlerine bakan cephelerinin kapanmamış olması gibi çok katlı yapıların belirli kurallar dâhilinde yapılmış olması, şehir dokusunun düzenli bir çevre ve yapılanmadan oluşumuna neden olmuştur. (Şekil 3).

Planlı yerleşme düzeni bulunmayan, doğal bir yapılanma görünümü yakalamış olan bu şehir dokusunun büyük bir kısmını geleneksel evler oluşturmaktadır. Bölünen parseller arasında yapıların birbirine yakın ve bitişik oluşu genellikle akrabalık ilişkilerinden kaynaklanmış, sosyal birliktelik kent dokusuna olumlu yönde birlik katkısı sağlamıştır (Şekil 4).

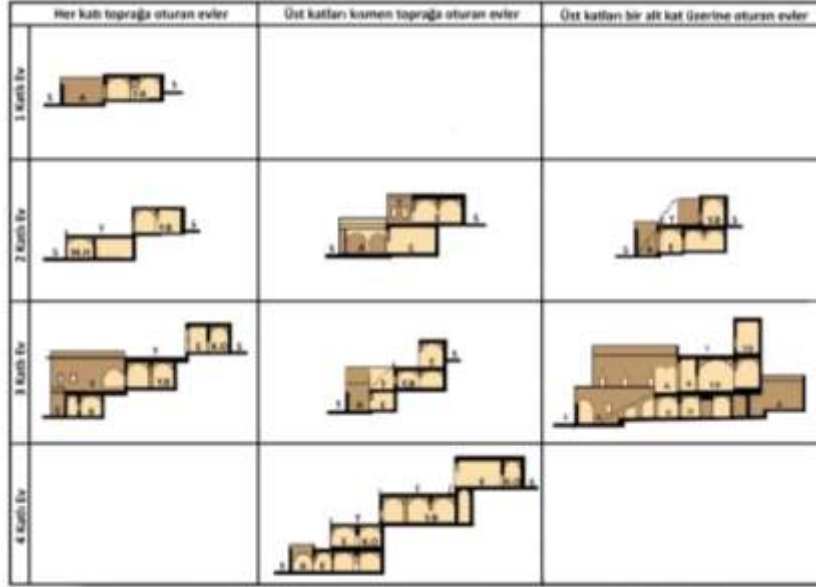

Şekil 3: Mardin'in Şehir dokusundan Kesit (Alioğlu,1988) Düzenleme (Ayanoğlu,2018)

Geleneksel evlerin parsel düzeninden ayrı kat oluşumuna bakıldığında, yapı eğimli bir arazi üzerine kurulurken alt katların zemin düzeni ve inşası bitirildikten sonra üst katların eğime göre giriş katının

hemen üzerine değil de eğimden kaynaklı üst kısımlara denk gelen toprak üzerine oturtulduğu görülmektedir.

Ortaya çıkan tasarım bu şekilde alt katın çatı bölümü (dam) teras olarak kullanılmakta, bazı koşullarda ise yine ek kat olarak değerlendirilmekte, arazi ve eğimin izin verdiği ölçüde bu çok katlılık tasarımı devam ettirilmektedir.

Şekil 4: Geleneksel Evlerin Araziye Yerleşimi (Alioğlu,1988) Düzenleme (Ayanoglu, 2018)

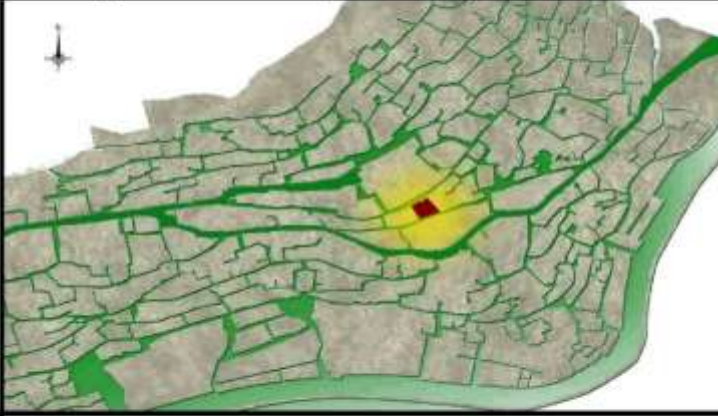

RESTORASYON SONRASI BUTİK OTEL İŞLEVİ VERİLEN TARİHİ KONAK DEĞERLENDİRMESİ

Kentsel sürdürülebilirlik ile ilgili gerçekleştirilebilecek yöntemler arasında, araştırmacıları tarafından, yeniden işlevlendirmelerin önemi belirtilmiştir. Gramann'a göre, "Turizm sektörüne dâhil olan kurum ve kuruluşlara çevre bilinci kazandırmak, yeni yapıların inşasının desteklenmesi yerine, var olan yapıların yeniden işlevlendirilmesi (tatil amaçlı konaklama/yaşama), güneş, rüzgâr ve su kaynaklarının altyapı sistemleri planlamasında rol alması, kentsel mekânın yoğunluğuna göre, akıllı bir mimari tasarım geliştirilmesi, yerel yönetim mekanizmaları tarafından, tarihi birikimin gözetilerek, yeni yapıların uygunluğunun sağlanması" önemlidir. (Gramann, 1990).

Çalışmanın amacına bağlı olarak işlevini sürdüremeyen ve terk edilen yapıların, yeniden işlevlendirilmelerini değerlendirmek üzere, alan çalışmasında Mardin ve çevresinde bulunan tarihi konaklar ele alınmıştır. Bölge içerisinde artan turizm-nüfus faaliyetlerinden kaynaklı ihtiyaçları karşılamak üzere, konaklardan konaklama birimi olan otel/butik otel işlevine dönüştürülen Darius Konağı Butik Otel yapısının gözlem ve araştırması yapılmıştır (Tablo 1). Yeniden işlev kazanmış bu yapının seçilmesinde etken en erken tarihli yapılardan biri olmasıdır. Konakta tarihi dokunun korunması ve kullanıcı gereksinimlerine cevap verip vermediği incelenmiş, yapının işlev öncesi ve sonrası durumunu gösteren çizelgeler hazırlanarak sonucunda değerlendirme yapılmıştır.

Bu araştırma aşamasında Darius Konağı yenileme öncesi planlar, kesitler ve görseller kültür varlıklarını koruma kuruluna, yapının yenilemesi kararında çıkan raporlardan elde edilmiştir. Konut olarak yenileme işlevi tamamlanan yapının, otel işlevinin incelenmesi üzerine akademik çalışma ve inceleme izinleri verilmediğinden kullanıcıların paylaşımları ve site verileri referans alınarak mekân öğeleri yerleştirilmiştir.

Darius Konağı

MARDİN - YENİDOĞAN 40.SOKAK YAPI İNCELEMESİ			
ADRES	Savurkapı Mahallesi, Yenidoğan 40.Sokak, Mimarbaşı Serkis Elyas Lale Kültür caddesi No:5 Savurkapı / Artuklu / MARDİN		
İLK KULLANIMI VE YAPIM TARİHİ	Faysal ÖLÇENOĞLU ve AİLESİ'ne ait Konaş / 1800	SON KULLANIMI VE FAALİYET TARİHİ	Tarihî Darius KONAĞI BUTİK OTEL 2013
ŞEHİR İMAR PLANI / DARIUS KONAĞININ YERİ			
VAZİYET PLANI ÖLÇEK / 1:200			

Çizelge 1: Darius Konağı Vaziyet Planı, Yapı Bilgileri (Google harita, düzenleme: Ayanoğlu)**Yapının Tarihi**

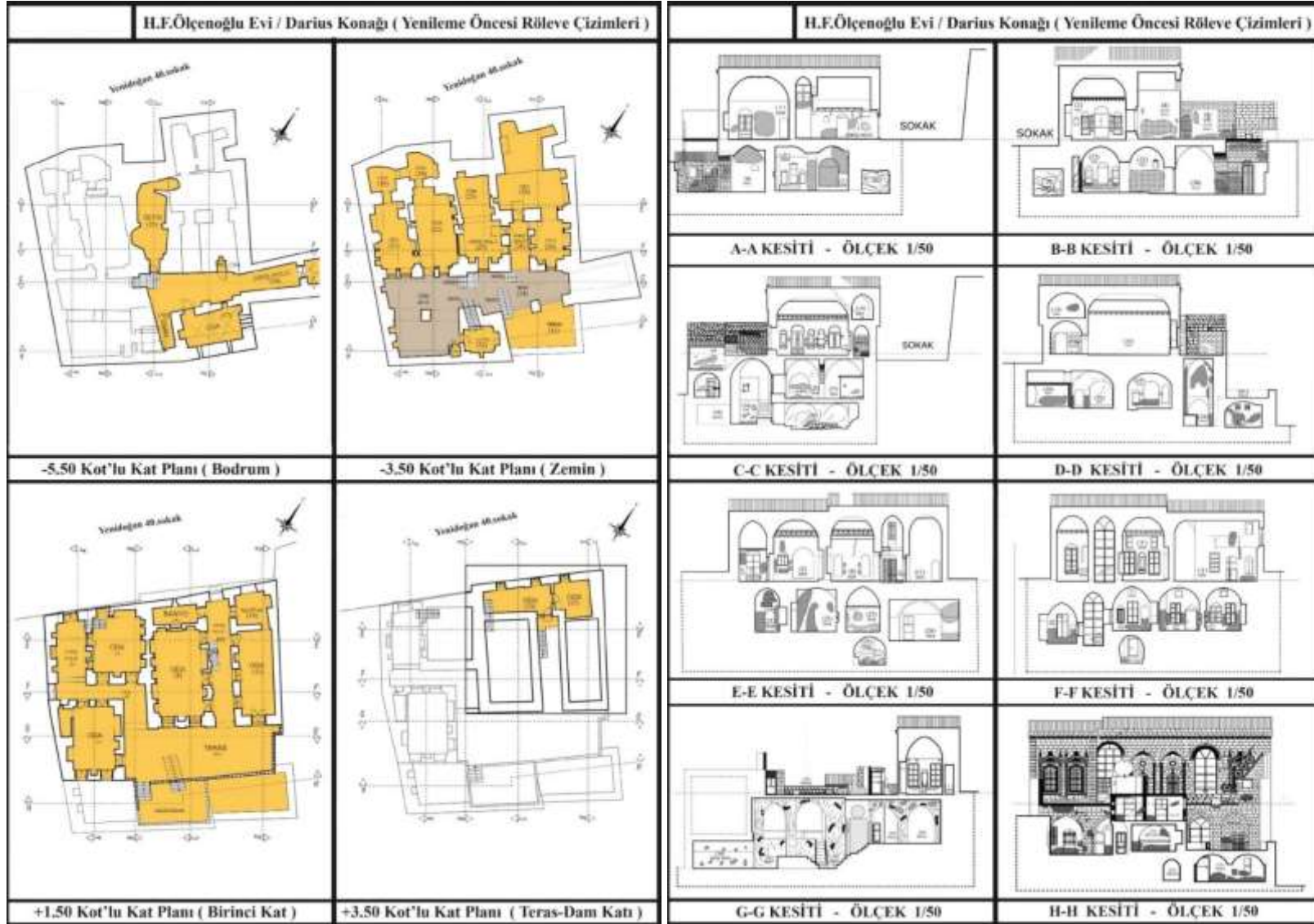
Şuan Hacı Faysal Ölçenoğlu adına kayıtlı olan konak, yağ tüccarı olan dedesi Hacı Hamza tarafından 1800'lü yılların ortalarına doğru o zamanlar sadece bodrum katın bulunduğu evi gayri Müslim bir aileden satın alınmıştır. 1800'lü yılların son zamanlarına doğru yapının mimar ve yörenin işinin ehli taş ustaları çağırılarak evin 2. katı, mevcut olan bodrum kat üzerine inşa edilmiştir. Kat eklemesi, süslemeler ve peyzajı ile bir konağa dönüşen yapı aile fertlerinin yapıya yerleşmesi ile düzenini sürdürmüştür. Ailedeki nüfusun artması ve o zamanın yaşam standartlarına daha uygun hale getirilmesi amacıyla sonradan eklenen üst kat, iki ailenin kalabileceği bir şekilde taş duvarla ikiye ayrılmıştır. Alt katlarda kısa zaman içerisinde yine iki farklı kardeş ailenin kalabileceği bir şekilde ikiye bölünerek günümüze ulaşmıştır. Mimar Şakir Güler'den edinilen bilgiye göre, 1950 yıllarında ise yapının üst katın avlusunda bulunan bir dış odanın tavanı çökmüş, aynı zaman diliminde onarılmıştır (Şekil 5) (Çizelge 1-3).

Şekil 5: F.Ölçenoğlu ait Konağın İlk Durumu (Güler, 2012)

Günümüze yakın yıllar içerisinde tescillenen tarihi yapı, kent içerisinde gelişen turizm faaliyetlerine ve kullanıcı gereksinimlerine bir katkı ve destek olarak, butik otel faaliyetinde kullanılması amaçlanarak 2012 yılında Mimar Mehmet Şakir Güler tarafından yenileme yapılmış, güncel işlevine-butik otele dönüştürülmesi kararı alınmıştır (Güler, 2012).

Yapının “Restorasyon Öncesi” İncelemesi (İç Tanımlama)

Çizelge 2: Restorasyon Öncesi Röleve Çizimleri Çizelge 3: Restorasyon Öncesi Röleve Çizimleri, Kesitler (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu)

(-5.50) Kotlu Kat Planı (Bodrum Kat):

Yapının bu katı ilk zamanlarında depo ve giriş katı olarak kullanıldığı tahmin edilmektedir. Zemin katta avlunun kuzey yönünde kalan merdivenler ile iç kısmına ulaşılmaktadır. Zamanında 1 adet Oda(37), 2 adet Depo(35), (36) ve 1 adet WC (39) işlevi görmüş mekân bölümlerinden oluşmaktadır. Yapının doğu yönünde giriş kapısı bulunmaktadır. Mekân duvarları genel olarak düzgün kesilmemiş yığma bir taş dizimi ile yükseltmiş olup örtü sisteminde tonozlar kullanılmıştır.

(-3.50) Kotlu Kat Planı (Zemin Kat):

Yapının bu bölümü ailenin büyük bir bölümünün yaşadığı, yapının tarihi boyunca en fazla değişiklik yapıldığı katıdır. 7 Oda, 2 Giriş Holü, 1 WC, 1 Mutfak, 2 Avlu ve 1 Teras mevcut mekân diziminden oluşmaktadır.

Yapının Güneydoğu yönünde iki adet dikdörtgen planlı avlu bulunmaktadır (30, 34). Güneyde bulunan üst kattaki (30) nolu avluda, kemerli bir geçişe sahip, bir tuvalet ve mutfak kısmı bulunmaktadır. Mutfağın üst örtüsü çapraz tonoz, duvarlar taş, zemini inkara harcıdır. Alt kısımda bulunan (34) nolu avludan üst kısımda bulunan (41) nolu terasa çıkılmaktadır. Avlu ve teras duvarları moloz taş, döşemeler ise taştır. Avlu girişini sağlayan güneydoğu duvarı üzerinde iki kapıdan biri basık kemerli olup, diğeri sivri kemerlidir.

Güney avludan ulaşılan yapının güneybatı köşesinde yer alan (22) nolu oda dikdörtgen planlıdır ve arkasında bulunan geçiş (20) numaralı odaya açılmaktadır. Aynı geçiş yollarına sahip (21) nolu oda da (19) nolu odaya açılmaktadır. Bu dört oda arasında geçişi sağlayan boşluklar bulunmamaktadır. (21) nolu odada metal parmaklıklı iki pencere açıklığı ve altı niş bulunmaktadır. Zemin inkara harç, duvarlar taş, üst örtüsü çapraz tonozludur (22) nolu odada metal parmaklıklı bir adet pencere açıklığı ve on niş bulunmaktadır. Zemin inkara harç, duvarlar taş, üst örtüsü çapraz tonozludur. (19) ve (20) nolu odalar kayaların oyulması ile oluşturulmuştur (Çizelge 4).

Doğu avlu aksında basamaklarla çıkılarak ulaşılan (28) nolu giriş holü bulunmaktadır. Bu giriş holünden (26), (29) nolu oda ve (27) geçiş holüne geçiş sağlamaktadır. (27) nolu geçiş holü (25) nolu odaya geçit vermektedir (Çizelge 4).

(25) nolu odada üç adet niş bulunmaktadır. Duvarlar taş, zemin inkara ve üst örtü beşik tonozdur (Çizelge 4). (26) nolu odada üç niş bulunmaktadır. Duvarlar taş, zemin inkara ve üst örtü beşik tonozdur. (27) nolu giriş holünde üç adet pencere açıklığı ve dört niş bulunmaktadır. Duvarlar taş, zemin inkara üst örtü diğer odalardan farklı olarak çapraz tonozludur. (29) nolu odada metal parmaklıklı iki pencere açıklığı ve yedi niş bulunmaktadır. Duvarlar taş, zemin inkara ve üst örtü beşik tonozdur. (30) nolu avluyu (34) nolu avludan ayıran merdivenin olduğu kısmında bir başka merdivenle üst kattaki geçiş terasına ulaşılır (Çizelge 5).

Çizelge 4: 3.50 Kotlu Zemin Katı Bölümlerinin Durumu (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoglu) **Çizelge 5:** -3.50 Kotlu Zemin Katı Bölümlerinin Durumu (Güler, 2012 düzenleme: Ayanoglu)

(+1.50) Kotlu Kat Planı (Birinci Kat):

Yapıda ikametini gerçekleştirdiği bir üst kat olan birinci katta 4 oda, 1 mutfak, 1 banyo, teras ve odalara geçişi sağlandığı iki ayrı geçiş holü bulunmaktadır. Zeminleri taş kaplama olan teras ve korkuluklar yine taş sınırlandırmalar ile örülmüştür. Terasta 1 adet niş bulunmaktadır. Batıda sokak girişi olan yapının (3) nolu giriş holüne bakan iki adet odası bulunmaktadır. Bu giriş holünden geçilerek (4) nolu hole ulaşılır ve ardından geçiş, terasa kadar devam eder (Çizelge 6).

(2) nolu odada hole bakan üç pencere açıklığı, sokağa bakan bir demir parmaklıklı pencere açıklığı ve on niş bulundurmaktadır. Odanın zemini inkara harçlı olup, duvarlar taş ve üst örtüsü süslemelere sahip beşik tonozludur (Çizelge 6).

(1) nolu odaya giriş holünden ulaşılır. Geçiş boşluğu içinde olan odanın içerisinde ayrı bir bölüm bulunmaktadır. Odada hole bakan bir pencere açıklığı, terasa bakan üç demir parmaklıklı pencere açıklığı ve dört niş barındırır. Odanın zemini inkara harçlı olup, duvarlar taş ve üst örtüsü süslemelere sahip beşik tonozludur (Çizelge 6).

Giriş holünden sonra gelen (4) nolu holün zemini inkara harca sahip, duvarlar taş ve üst örtü beşik tonozdur. Terasa geçişi sağlayan kapının üzeri yarım daire kemerli geleneksel motifler ile süslenmiştir. Terastan doğrudan geçişi sağlanan, (9) nolu geçiş holü dikdörtgen plana sahip, geçiş holünde (8), (11) nolu odalara ve (7) nolu banyo (10) nolu geçişe imkân veren dört adet kapı bulunmaktadır. Terasa çıkılan kapının üzeri diğer hol gibi yarım daire kemerlidir ve geleneksel motifler ile süslenmiştir (Çizelge 6-7).

(8) nolu odaya (9) nolu giriş holünden geçilmektedir. İki tane giriş holüne bakan pencere açıklığı, iki tane terasa bakan demir parmaklıklı pencere açıklığı ve on yedi niş bulunmaktadır. Terasa bakan pencerelerin buldukları açıklıktaki kemerler sivri kemer olup geleneksel motifler ile süslenmiştir. Odanın zemini inkara harçlı olup, duvarlar taş ve üst örtüsü süslemelere sahip beşik tonozludur. Bu odanın bitişiğinde bulunan (7) nolu banyoda sokağa bakan demir parmaklıklı pencere açıklığı ve bir adet niş bulunmaktadır. Odanın zemini inkara harçlı olup, duvarlar taş ve üst örtüsü beşik tonozludur.

(11) nolu odaya aynı giriş holünün bağlantısı ile ulaşılmaktadır. Bu odadan mutfaka geçiş yapılan bir boşluk bulunmaktadır. İki adet giriş holüne bakan pencere açıklığı, bir tane terasa bakan demir parmaklıklı pencere açıklığı ve bir niş bulunmaktadır. Terasa bakan pencerenin bulunduğu açıklıktaki kemer sivri kemer olup geleneksel motifler ile süslenmiştir. . Odanın zemini inkara harç, duvarlar taş ve üst örtüsü beşik tonozludur. (10) mutfak (11) nolu odadan bağlantısı ile bir adet sokağa bakan demir parmaklıklı pencere açıklığı ve bir niş bulunmaktadır. Odanın zemini inkara harçlı olup, duvarlar taş ve üst örtüsü çapraz tonozludur (Çizelge 7).

Çizelge 6. +1.50 Kotlu Birinci Kat Bölümlerinin Yenileme Öncesi Durumu (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu) **Çizelge 7.** +1.50 Kotlu Birinci Kat Bölümlerinin Yenileme Öncesi Durumu (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu)

(+3.50) Kotlu Kat Planı (Teras-Dam Katı):

En üst katta 2 adet oda bulunduran, yörenin dilinde ihtiyaca göre boş alan değerlendirmesi olarak nitelendirilen ihtiyaç-katı (dam katı) bulunmaktadır. (9) nolu giriş holünden çıkılan merdiven ile bu kata ulaşılır. Merdivenin basamaklarının bittiği noktada tam karşıda (14) nolu odaya açılan odaya ulaşılır. İki adet sokağa bakan demir parmaklıklı pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu mekânın zemini inkara harçlı olup, duvarları taş, üst örtü ise çapraz tonozdur. Odanın batı sınırın da “dama” çıkan bir merdiven bulunmaktadır (Çizelge 8-9).

(14) nolu odadan, (15) nolu odaya geçilir. Bir tane sokağa bakan demir parmaklıklı pencere açıklığı bulunmaktadır. Bu mekânın zemini inkara harçlı olup, duvarı taş duvardır. Üst örtü ise çapraz tonozdur.

Yapının “Yenileme Öncesi” İncelemesi (Dış Tanımlama)

Kuzeybatı Cephesi

Cephe üzerinde üst katta demir parmaklıklı dört ahşap pencere, alt katta yapıya girişi sağlayan ahşap iki kapı ve demir parmaklıklı iki pencere bulunmaktadır. Teras duvarı görülen cephe de, kuzeybatı cephesi komşu yapı ile birleşiktir. Restorasyon zamanı alınan rapor bilgilerine göre derzlerin çimento esaslı harç ile doldurulmuş, kaplı kalker taşlarında yenileme öncesi kararmalar tespit edilmiştir (Güler, 2012).

Kuzeydoğu Cephesi

Cephede genel itibariyle moloz taş kullanılmıştır. Cephe üzerinde demir parmaklıklı ahşap bir pencere, en alt katta sokaktan girişi sağlayan ahşap bir kapı bulunmaktadır. Kapının kemer bölümü yarım daire, ikinci sıra sivri kemerle çevrelenmiştir. Restorasyon zamanı alınan rapor bilgilerine göre derzlerin çimento esaslı harç ile doldurulmuş, kaplı kalker taşlarında yenileme öncesi kararmalar tespit edilmiştir.

Güneybatı Cephesi

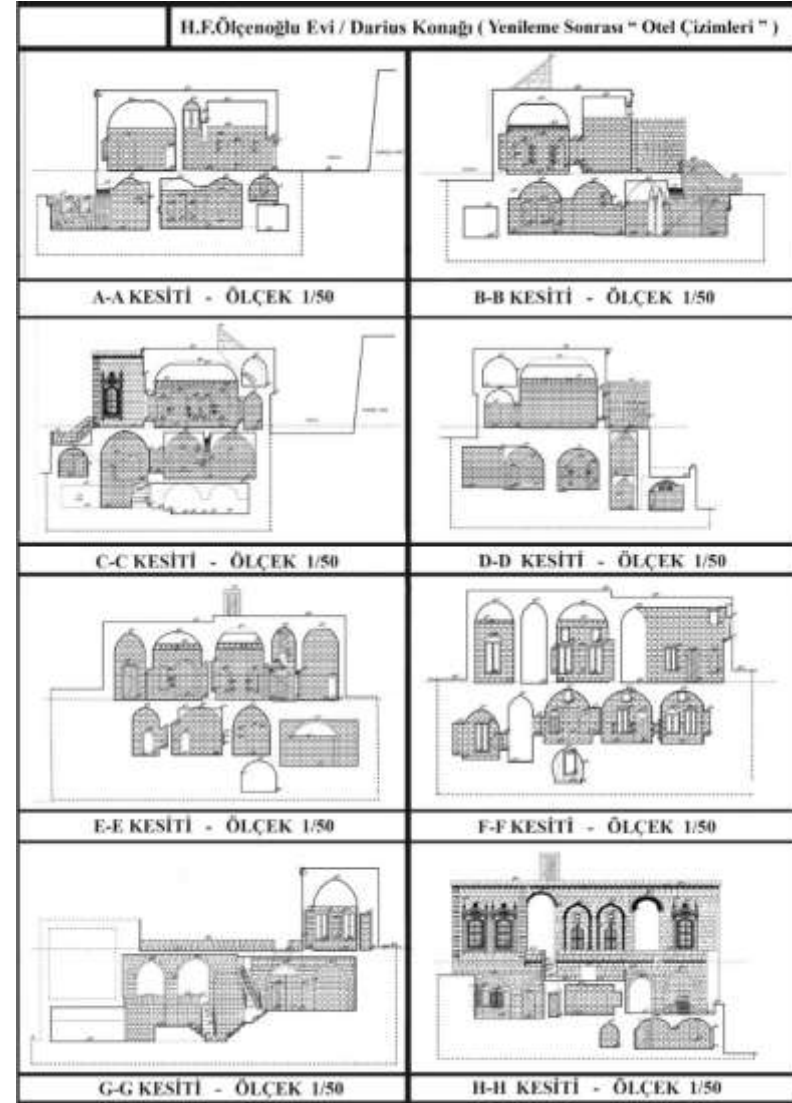
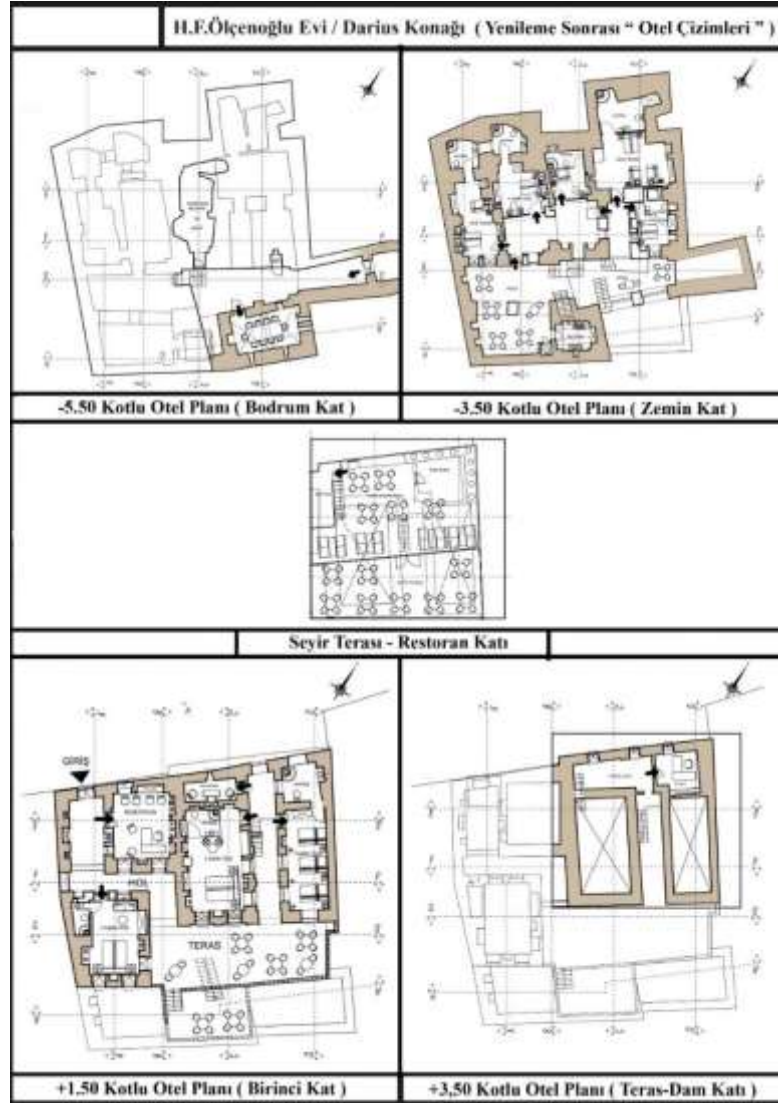
Yapının güneybatı cephesi düz bir hacme sahip olup, etrafında komşu yapılar bulundurmaktadır. Cephe üzerinde demir parmaklıklı ahşap bir pencere, en alt katta sonrada kapatılmış avludan geçişi sağlayan ahşap bir kapı ve demir parmaklıklı iki pencere boşluğu bulunmaktadır. Restorasyon zamanı alınan rapor bilgilerine göre derzlerin çimento esaslı harç ile doldurulmuş, kaplı kalker taşlarında yenileme öncesi kararmalar tespit edilmiştir.

Güneydoğu Cephesi

Güneydoğu cephesinde komşu yapıdan kaynaklı, yüksek kotlarda kalan kısımlar görülebilmektedir. Yapının bu cephesi düz hacimli bir yapıya sahip değildir. Cephenin ön tarafında +1.50 kot hizasına kadar avlu duvarı, +1.50 kot katında teras, bir alt kottaki ikinci teras ve odaların yer aldığı kısımların bir bölümü görülebilmektedir.

Üst kat avlu duvarlarında kesme taş kullanılmıştır. Üst katta beş adet demir parmaklıklı ahşap pencere bulunmaktadır. Cephe silmelerindeki taşlarda çeşitli bitkisel süslemeler görülmektedir.

Yapının “Yenileme Sonrası” İncelemesi (İç Tanımlama)

Çizelge 8: Darius Konağı Yenileme Sonrası Otel Çizimleri (Güler, 2012, düzenleme: Aynoğlu) Çizelge 9: Darius Konağı Yenileme Sonrası Röleve Çizimleri, Kesitler (Güler, 2012, düzenleme: Aynoğlu)

Kurul Raporuna göre yenileme sonrası incelemeler; (Çizelge 10-14)

(-5.50) Kotlu Kat (Bodrum Kat):

Giriş Holü – Oda – Depo: Mevcut zemindeki çimento şap kaldırılıp temizlik çalışması yapılmıştır. İnkara harç dökülerek zemin kaplaması yapılmış, kirlenen ve kararan yüzeyler temizlenmiş, boşalan derzler harç ile doldurulmuştur. Tonoz iç yüzeylerinde inkara sıva kaplanan ve sonradan dökülen yüzeyler temizlenerek geleneksel sıva ile tekrar düzenlenmiştir. Sonradan önceki pencereler kaldırılmış ahşap pencereler yerleştirilmiş, duvardaki mevcut boşluklara uyum sağlayan ahşap kapılar yerleştirilmiştir.

WC: Yer döşemesindeki inkara harç kaldırılıp seramik kaplanmıştır. Kirlenmiş olan duvar yüzeyleri temizlenmiş, eskimiş ve kırılmış tuvalet kapısı yerine geleneksel teknik kullanılarak yapılan ahşap kapı yerleştirilmiştir.

(-3.50) Kotlu Kat (Zemin Kat):

Giriş Holü – Odalar - Mutfak: Odalarda yer alan tarihi yapıya uygunsuz sonradan eklenen bölümler ve zeminde bulunan çimento şaplar kaldırılmıştır. Kirlenen ve kararan duvar yüzeyleri zımparalanarak yapıya uygun hale getirilmiştir. Duvarlarda bulunan geleneksel bezemeler, onarılmış, dökülen parçalar aynı uygunlukta tamamlanmıştır. Tavanda bulunan inkara sıvalar sökülmüş, temizlik ardından geleneksel sıvalar ile yenilenmiştir. Tüm kapı ve pencereler boşluklara uygun şekilde doldurulacak ahşap ürünler ile tamamlanmıştır.

WC: Yer döşemesindeki inkara harç kaldırılıp seramik kaplanmıştır. Kirlenmiş olan duvar yüzeyleri temizlenmiş, eskimiş ve kırılmış tuvalet kapısı yerine geleneksel teknik kullanılarak yapılan ahşap kapı yerleştirilmiştir.

Avlu: Yer döşemesinde çimento kaldırılmış, yerine taş döşenmiştir. Avluda iyice parçalanmış ve dökülmüş şekilde bulunan merdiven özgün haliyle yeniden eklenmiştir.

(+1.50) Kotlu Kat (Birinci Kat):

Odalar-Hol-Giriş Holü: Yer döşemelerinde çimento ve bazı odalarda bulunan karo seramikler yapıya zarar vermeden kaldırılıp zemin temizlenmiş olup, inkara harç ile kaplanmıştır. Yapıda bulunan zarar görub dökülen kısımlar onarılmış, duvardaki kararmalar zımparalanarak temizlenmiş ve eskimiş olan niş kapakları kapatılmaması tercih edildiğinden sökülüştür. Tonoz yüzeylerinde dökülen sıvalar inkara sıva ile geleneksele uygun yenilenmiştir. Tüm kapı ve pencereler boşluklara uygun şekilde doldurulacak ahşaplar ürünler ile tamamlanmıştır.

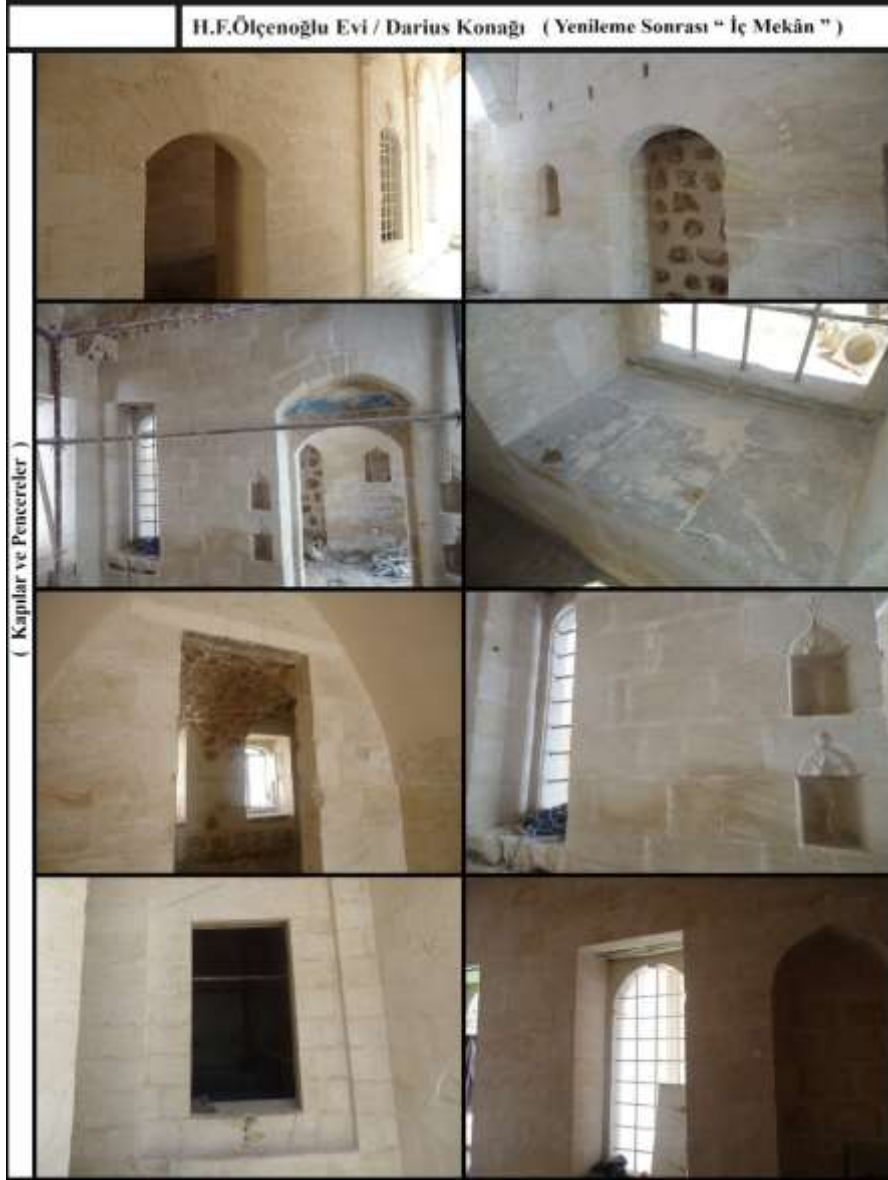
Teras: Yer döşemesindeki mozaik kaplama sökülmüş, yerine taş kaplama yerleştirilmiştir. Kirlenen duvar yüzeyleri temizlenerek taş korkuluk düzenlemesi yapılmıştır.

Mutfak: Yer döşemesindeki karo mozaik kaldırıp özgün döşemede temizlik çalışması yapılarak inkara harç ile kaplanmıştır. Duvarlarda kirlenen yüzeyler ve boşalan derzler harç ile doldurulmuştur. Tonozlarda dökülen sıvalar, geleneksel sıva ile tekrardan kaplanmıştır. Kapılar geleneksel tekniğe ve duvardaki boşluğa uygun tekrar yapılarak yerleştirilmiştir.

(+3.50) Kotlu Kat (Teras-Dam Katı):

Odalar: Yer döşemesindeki karo mozaik kaldırılarak, özgün döşemelerde temizlik çalışması yapılmış, inkara harç ile kaplanmıştır. Duvarlarda kirlenen yüzeyler temizlenip taş duvardaki boşalan derzler inkara harç ile doldurulmuştur. Tonoz yüzeylerdeki dökülmeler ve mevcut sıva sökülerek geleneksele uygun sıva ile kaplanmıştır. Yapıya uygun olmayan sonradan takılan ve eskimiş kapı ve pencereler geleneksele ve boşluklara uygun bir şekilde yeniden yapılarak yerleştirilmiştir.

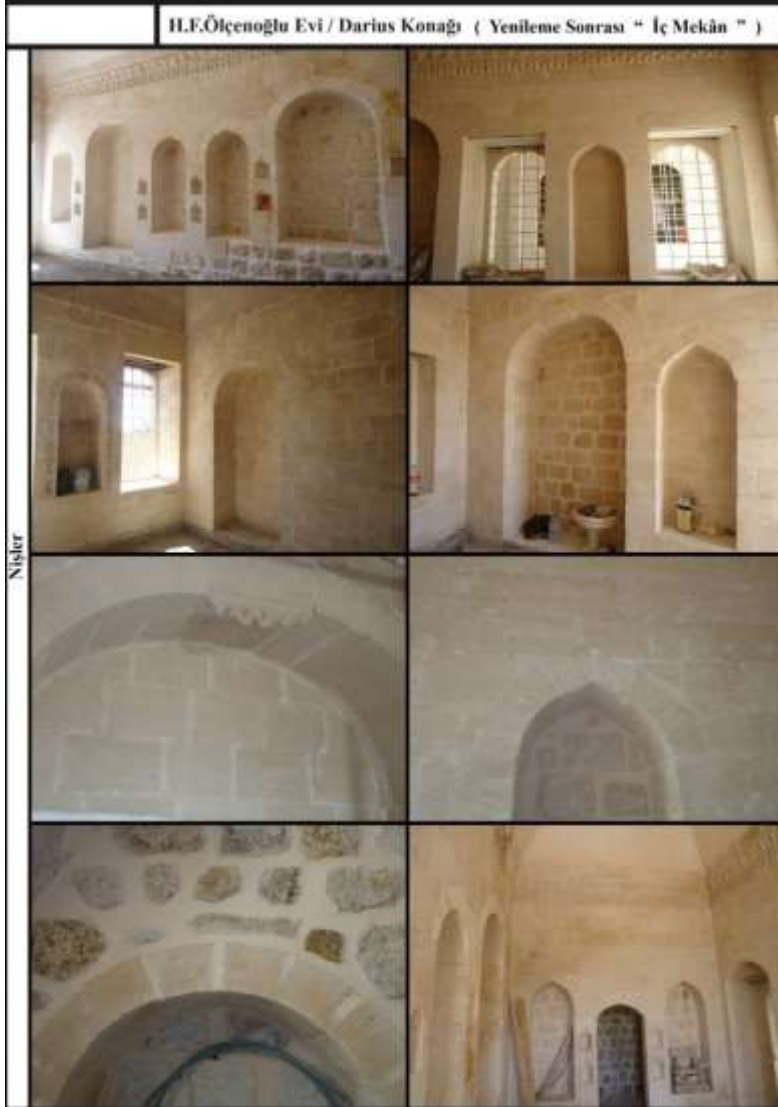
Dam-Teras: Oda içerisinden yukarı çıkan merdiven onarılarak daha sonra restoran olarak kullanılması planlandığı için dam izolasyonu ve yenilemeleri yapılarak sağlamlaştırılmıştır.

Çizelge 10: Yenileme Sonrası Aslına Uygun Düzenlenen Kapı ve Pencereleler (Güler, 2012, düzenleme: Aynoğlu)

Çizelge 11: Derzlerin Harç ile Doldurulması ve Kararan Bölümleri Temizliği (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu) **Çizelge 12:** Sıvalardan Temizlenerek Detay İşçiliği Yapılan Süslemeler (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu)

Çizelge 13: Nişlerin Temizliği ve Kemerlerinin Detaylandırılması (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu) **Çizelge 14:** Tonoz Sıvalarının Yenilenmesi Detaylandırılması (Güler, 2012, düzenleme: Ayanoğlu)

Darius Konağı Butik Otel

Yapının yenileme işlemlerinden belirli bir zaman sonra konak, butik otel olarak işlevlendirilmiş, , “Darius Konağı” olarak isimlendirilmiştir. Bu isim, yapının bulunduğu kent Mardin’in geçmişte Persler tarafından yönetilmesi ile ilişkilidir. 1. Darius, M.Ö 549 yılında doğan hükümdar, tarihte Büyük Darius olarak bilinmektedir. M.Ö 552-485 yılları arasında İran’ı yönetmiştir. Modern Farsçada adı Daryüş, Yunancada Darios, Romalı tarihçilerin notlarında ise Darius olarak geçmektedir. Pers İmparatorluğu, Darius döneminde en geniş sınırlarına ulaşmıştır. Sınırlar içerisindeki istikrar sayesinde ekonomik faaliyetler gelişmiş ve Akdeniz’in batısına kadar uzanan ticaret hatları kurulmuştur (Url.1).

Otel içerisinde 9 adet oda bulunmaktadır. Odalar genel olarak tarihi yapıya uyum sağlayan mobilyalarla döşenmiştir. Ahşap yataklarda süsleme işçiliği barındıran motifler ile desteklenerek koyu ceviz renk kullanılmıştır. Pencere ve kapılar geleneksel uygun bir biçimde onarılmış olup, perdeler yine işleme ve motifler ile uyumlu desenler ile desteklenmiştir. Oda içerisinde daha önceden ahşap kapaklı vitrin olarak kullanılan (Çizelge 4) nişler, kapaklar sökülerek sadeleştirilmiş ve niş içine antika objeler eklenmiştir. Aydınlatmalar ise tarihi yapıda kullanılan taş renginin tonuna göre belirlenmiş led türü aydınlatma elemanların yerden duvara, duvardan-tavana şeklinde yerleşimler ile tarihi hava desteklenmiştir.

Temizliği ve bakımı yapılan dış cephelerin otelin tasarım temasına uygun olması için yine led aydınlatmalar kullanılmıştır. Dam katı olarak nitelendirilen bölümde ise otelin restoranı ve kafesi olarak kullanılması amacıyla, etrafı mevsime göre açılır ve kapanır sistem ile kapatılmıştır. İşlevine uygun olarak kullanılarak, mobilya olarak 2 kişilik ahşap sedirler tercih edilmiş mekânın düzenine göre yerleşimi yapılmıştır. Restoran aydınlatması iç bölümde standart led ve sarkıtlar ile, teras bölümünde ise korkuluklar üzerine aydınlatmalar ile çözümlenmiştir (Çizelge 15- 20). Otelin yenileme sonrası iç ve dış tanım görselleri de çizelgelerde verilmiştir (Çizelge 15-20).

Çizelge 15: İç Mekân GörSELLERİ, Odalar 1 (Url-2)

Çizelge 16: İç Mekân GörSELLERİ, Odalar 2 (Url-2)

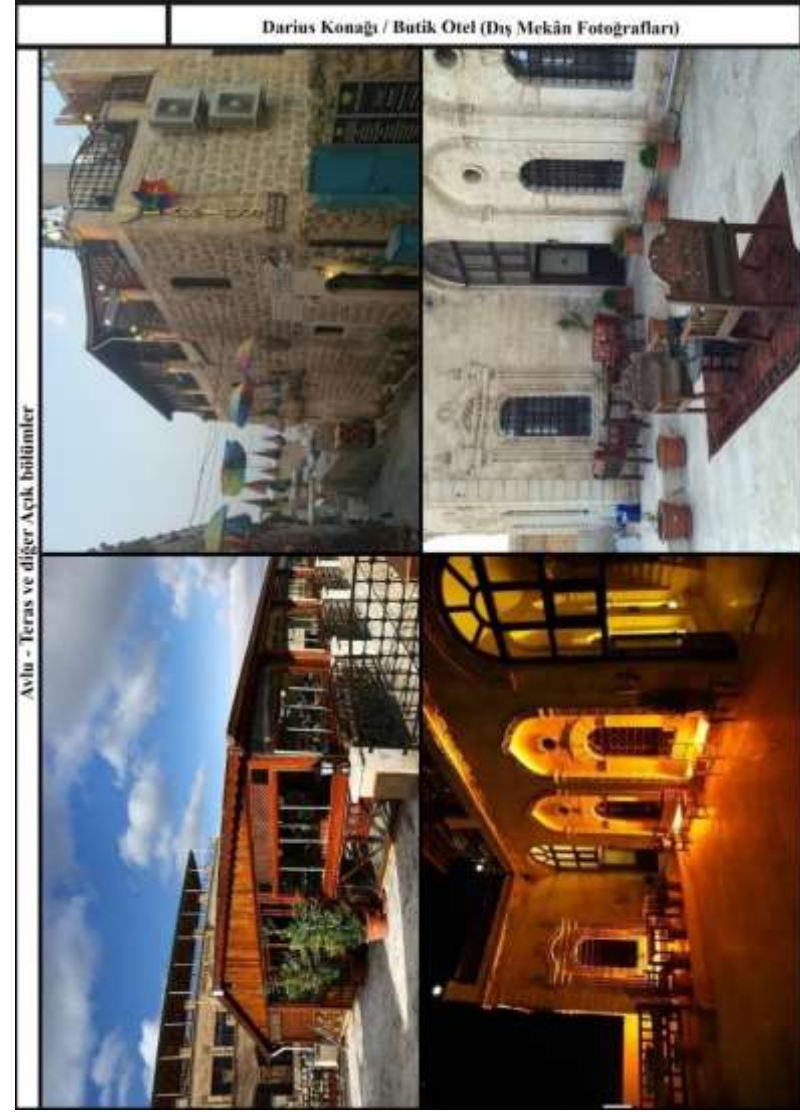
Çizelge 17: İç Mekân Görşelleri, Odalar 3 (Url-2)

Çizelge 18: İç Mekân Görşelleri, Odalar 4 (Url-2)

Çizelge 19: İç Mekân Görşelleri, Avlu, Teras ve Açık Alanlar (Url-2)

Çizelge 20: İç Mekân Görşelleri, Avlu, Teras ve Açık Alanlar 2 (Url-2)

Yapının Kullanıcı Gereksinimleri ile İşlev ve İç Mekân Analizi

Yapının restorasyon öncesi ve sonrası ile yeniden işlevlendirilmesinin incelenmesi sonucunda kullanıcı ve mekan gereksinimleri konusunda bir analize varılmıştır.

Kullanıcı Gereksinimleri ve Analizi:

Darius konağı, kullanıcı gereksinimleri arasında yerli ve yabancı turistlerin tercihi üzerine tarihle bütünleşik bir yapı bütünü oluşturmuştur. Otel, tarihi bir yapının yeniden işlevlendirilmesinden oluşan bir butik otelde konaklama tercihinde bulunan kullanıcıların ihtiyaçlarının karşılanabildiği, temel ihtiyaçlar olan uyuma, yeme-içme, oturma ve temizlik gibi tüm bölümleri barındırmaktadır. Şehrin konumu ve kültür kriterleri sebebiyle temel ihtiyaçlar dışında eğlence, bar mekânlarını, çevresinde bulunan yapılar ve kısıtlama sebebiyle de açık peyzaj alanı ve bunlara bağlı animasyon ve çeşitli aktiviteleri karşılayamamaktadır.

Mekân Gereksinimleri ve Analizi:

Otel'in giriş cephesinin konumu ve yapıya girişin ardından resepsiyon, bekleme alanı gibi kullanıcının ilk olarak eriştiği bölümler, ergonomik ve ulaşılabilirlik açısından boyutsal, görsel gereksinimleri karşılamaktadır. Tek düze standart ve üniteler kullanılarak yerleşimi yapılan mobilyalar tarihi yapıya uyum sağlayamamıştır. Giriş holünden geçilerek ulaşılan teras, Mezopotamya manzarasına hâkim bir konumda bulunmaktadır.

Odalara erişim ferah ve geniş koridorlardan sağlanmaktadır. Kullanıcıların yaşama birimleri ile ilk buluşmasında giriş yenilenen giriş kapıları malzemesi ile tarihi yapılara uyum sağlamıştır.

Oda içlerinde kullanılan mobilyalarda genel olarak yapının taş rengine göre koyu tonlar seçilmiş, yerleşim düzeni odaların boyutuna ve kapasitesine göre değişse de mobilyaların yığılması ve tasarımdan uzak sadece doldurma anlayışı içerisinde yerleşimleri yapılmıştır. Giysi dolapları ve depolama üniteleri, niş aralarında askı perdeleme yöntemiyle oluşturulmuştur.

Islak hacimler de bazı odaların her ne kadar kullanım amacını tamamlasa da yapıya uygunsuz seramik kaplamalar ve malzemeler kullanılmıştır. Aydınlatmalar ise mekân içerisine yapının taş tonuna uyum sağlamış renklerle ve bütünlükleri ile tasarımını tamamlamıştır.

Genel olarak mekân içinde bulunan bölümlere ulaşımın rahat ve geniş geçişlere sahip merdivenler ve koridorlar ile tamamlanması kullanıcı açısından yeterli görülmektedir. Otel verilerine göre yapılan analizler kentin tarihi için sadece barınma yapılarıyla sınırlı olmadığından ihtiyaçların karşılanabilir düzeyde olduğu görülmektedir. Temel ihtiyaçların giderilebildiği otel, tarihi konseptine göre biraz daha iyileştirilebilir ve tasarım konusunda eklemelere dikkat edilebilir.

Odalarda standart fakat ergonomik yerleşim alanları yaratılmalı; böylelikle kullanıcıların gereksinimleri doğrultusunda kullanıcının bir sonraki konaklama isteğinde yapının tercih edilme grafiği yükselebilir.

SONUÇ

İnsanların en temel ihtiyaçlarından biri olan barınma kültürü, kendi içinde mekânlarının oluşumunu tamamladıktan sonra, farklı boyutlar ve amaçlar için bazı değişimlere uğramaktadır. Bu değişimler iki kategoride ve biçimde gerçekleşmektedir: Modern/Tarihi gibi ayırım yapılarak, yapı modern bir yapı ise tümünden yıkım-yeniden yapım; tarihi bir yapı ise yenileme-işlevlendirme gibi mimari biçimlerde değerlendirilmektedir.

Çalışmada, eskiden mülki sahipleri tarafından kullanılmış tarihi konakların yeniden işlevlendirilmesinde barınma işlevine dönüşen örneklerden değil, turist gibi sürekli değişen kullanıcıların ihtiyacına cevap vermek üzere butik otel işlevi verilen bir yapı üzerine odaklanılmıştır.

Kent içerisinde artan turizm faaliyetleri, eski Mardin olarak adlandırılan bölümde yeni yapılar eklenebilecek parsel azlığı sebebiyle, mevcut yapılara ve onların kullanıcılara ihtiyaçları doğrultusunda cevap ve çözüm getirme isteği yeniden kullanımın öz kaynağını oluşturur. Turizm faktörünün getirisi olan yerli/yabancı süreli kullanıcıların tarihi merak ve yörenin kültürel özellikleri sebebiyle Mardin’de geçtiğimiz senelerde birçok yapı yeniden işlevlendirilmiştir.

Tarihi yapılarda yeniden kullanımın en başında konaklama birimlerinden oteller gelmektedir. Mardin için otel kavramının bir betonarmeden, yataklı yapıdan ibaret olduğu ilk zamanlarında birkaç iş adamının bu sektör için kente yapmış olduğu yatırımların olumlu sonuç vermesi ile bu gelişme Mardin halkına model olmuş ve kent içerisinde konakları bulunanlar mülklerini aynı işlev için değerlendirmeye başlamıştır.

Çalışmanın ana inceleme konusu olan tarihi yapılardan dönüşen oteller, böylelikle kentin gelişimine oldukça katkı sağlamıştır. Turist verileri ve yeniden kullanıma uygun yapıların fazlalığı bunu göstermektedir. Kentte yapılan yenilemeler bir süre sonra yatırım/getirim doğru orantısında ilerlemiş ve turistik getirilerin her sene artışı bu yenilemelerin bir sağlaması olarak görülmektedir.

Bu araştırmanın amacı doğrultusunda tarihi bir konak yapısının yeniden işlevlendirilmesi kapsamında Darius adı ile butik otele dönüşümünün analizi yapılmıştır. Mimari düzenlemeler ve iç mimari değişiklikler seçilen otelin gözlem ve incelenmesi ile değerlendirilmiştir. Otel olarak kullanılmaya başlanan yapının strüktürü, iç mekân öğeleri ve kurallara bağlı olan temel birimlere dokunulmadan sadece eklemeler yapılarak çözümlenmiş olduğu görülmüştür. Tarihi dokusunu hemen hemen bütünüyle korumuş olan kentte bu tür uygulamalarla özgün kent dokusunun devam ettirdiği gözlemlenmiştir.

Gözlemlerin iç mimari ile irdelenmiş olduğu bölümlerde otelin ilk iç oluşumuna dokunulmamış, fakat aydınlatma ve yerleşimde bu gibi öğeler ile günümüz teknolojilerine ayak uydurmaya çalışılmıştır. Otelin yenileme sonrası iç mekân analizinin yapılması sonucunda olumlu ve olumsuz veriler saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 1: Darius Konağı Yenileme Sonrası İç Mekân Analizi

Darius Konağı Butik Otel / Yenileme Sonrası İç Mekân Analizi	
Olumlu veriler	Olumsuz veriler
<p>Giriş Bölgeleri ve Hol;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Boyutsal ve Görsel yeterlilik - Yönlendirme ve Ulaşılabilirlik - Mekânlar arası Geçiş <p>Resepsiyon;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yeterli kapasitede bekleme alanı - Ergonomik iç düzen - Yeterli Aydınlatma <p>Odalar;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yapının temel rengine uyumlu iç tasarım elemanları - Mahremiyet sağlanmış <p>Islak Hacimler</p> <ul style="list-style-type: none"> - Temel İhtiyaçlar karşılanabilir 	<p>Genel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Resepsiyon Standart Mobilyalar ve İç Mekân öğeleri - Odalar içerisinde yetersiz aydınlatma ve iç mekân öğeleri yerleşiminde plansız iç düzen - Nişler değerlendirilmemiş - Depolama üniteleri yetersiz - Islak hacimlerde yapıya uygunsuz malzeme kullanımı - Yapı Cephelerine asılan tarihi yapıya uygunsuz üniteler

Mekân incelemelerinin analizleri neticesinde yapıda kullanıcı gereksinimlerinde sadece giriş, çıkış ve temel ihtiyaçlar kategorisinde karşılanabildiği gözlemlenmiştir.

İç mimari tasarımda kuralların fazlaca ihmal ve kullanılan iç mekân öğelerinin zaman kavramına uymadığı belirlenmiştir. Yapıda yapılan incelemeler sonucunda, bu öğelerin her ne kadar temel ihtiyaçların giderilmesinde açığı kapatıyor olsa da günümüz zaman dilimine ait olması, yapıda özensiz bir çalışma ve tasarım anlayışının benimsenmesi sebepleriyle olumsuz analize varılmıştır.

Yeniden işlevlendirilen bu yapının restorasyon kurallarına ve dokuya uyumluluğunu da içeren analiz çalışmasının, Mardin kentinin gelişiminde ve yapılacak yeni işlevlendirmelerde doku uyumluluk konusunda katkısı beklenmektedir.

KAYNAKLAR

Ahunbay, Z. (2011). *Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon*, Yem Yayınları, İstanbul.

Alioğlu, F. (2000). *Mardin Şehir Dokusu ve Evler*, Tarih Vakfı Yayını, İstanbul.

Dolapönü, H. (1972). *Tarihte Mardin / Itr-El-Nardin Fi Tarih Merdin*, Nşr. Cebrail Aydın, Hilal Matbaacılık, İstanbul.

Gramann, J. H. *Tourism and Resource Development Proceedings*, (1990), presented in *The Third Symposium On Social Science in Resource Management*, USA.

Güler, Ş. (2012), *Darius Konağı Yeniden İşlevlendirmesini Yapan Mimarın Raporu*.

Kuban, D. (2000). *Tarihi Çevre Korumanın Mimarlık Boyutu, Kuram ve Uygulama*, Yapı-Endüstri Merkezi Yayınları, İstanbul.

Özcoşar, İ. (2009). *Merkezileşme sürecinde bir taşra kenti (1800-1900)*. Mardin: Mardin Artuklu Üniversitesi Yayınları.

Venedik Tüzüğü, “ Uluslararası Tarihi Anıtları Koruma Kuralları ”, 1964.

Url-1., Şahtana konağı eski resimleri ve yapı tarihi 11.10.2018 tarihinde <https://team-aow.discuforum.info/t15934-Mardinli-Mimarba-Lole-Serkiz-Gizo.htm> adresinden alındı.

Url-2., Darius konağı iç mekan görselleri 8.8.2018 tarihinde https://www.tripadvisor.com.tr/Hotel_Review-g672951-d10040322-Reviews-Darius_Konagi-Mardin_Mardin_Province.html adresinden alındı.